

Манюк Дмитро,
студент 2 курсу ОС «Магістр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,

Стендер С.В.,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку,
оподаткування та технологій електронного бізнесу,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА АВАНСАМИ

Якщо підприємство реалізує товари, роботи, послуги за передплатою, покупець (замовник), що сплатив кошти, з моменту отримання підприємством передоплати (авансу), по суті, виступає кредитором, і лише після відвантаження товарів, виконання робіт, послуг відбувається погашення кредиторської заборгованості.

За логікою національних стандартів та відповідно до плану рахунків, одержані аванси треба відображати в обліку не за кредитом рахунка 36, який за своєю сутністю є активним (а тому проведення Д-т 30, 31; К-т 36 при одержанні авансу є неправильним), а за кредитом субрахунка 681 «Розрахунки за авансами одержаними» (Д-т 30, 31; К-т 681). І лише після відвантаження товару, виконання робіт, послуг та відображення у загальному порядку дебіторської заборгованості одержаний раніше аванс спрямовується на зарахування дебіторської заборгованості, що виникла (Д-т 681; К-т 36).

Аналогічно слід вчиняти і з авансами, виданими постачальникам чи підрядникам як передплата за товари роботи, послуги. Під час їх видачі роблять запис у дебет субрахунка 371 «Розрахунки за виданими авансами» в кореспонденції з кредитом субрахунків 30, 31. Після отримання товарів, робіт, послуг від постачальників чи підрядників субрахунок 371 кредитується (Д-т 63; К-т 371).

Ми вважаємо, що застосування субрахунків обліку авансів є обґрунтованим з огляду на доцільність однакового відображення в обліку

однакових операцій. Це може бути необхідно і з метою належного та однакового відображення у бухгалтерському обліку операцій з нарахування податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ (див. табл. 1, 2). Саме в такий спосіб у таблицях на прикладі господарської операції з виконання робіт (надання послуг) у виконавця й оприбуткування та оплати за них у замовника показано відповідно бухгалтерський та податковий облік розрахунків із постачальниками та підрядниками (для замовника – табл. 1) і бухгалтерський та податковий облік розрахунків із покупцями та замовниками (для виконавця – табл. 2).

Таблиця 1

**Бухгалтерський та податковий облік розрахунків із
постачальниками та підрядниками**

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		Податковий облік	
		Д-т	К-т	ВД	ВВ
Післяплата					
1.	Відображено підписаний акт виконаних робіт (наданих послуг) або акцептований рахунок-фактуру, без ПДВ	91, 92, 93, 94	631	-	ВВ
2.	На суму податкового кредиту з ПДВ (на підставі податкової накладної)	641/ ПДВ	631	-	-
3.	Сплачено за надані послуги (виконані роботи) з поточного рахунка, з ПДВ	631	311	-	-
Передоплата					
4.	Сплачено аванс з поточного рахунка у банку за надані послуги (виконані роботи), з ПДВ	371	311	-	ВВ*
5.	Суму ПДВ віднесено до податкового кредиту (на підставі податкової накладної)	641 /ПДВ	644	-	-
6.	Відображено підписаний акт виконаних робіт (наданих послуг) або акцептований рахунок-фактуру, без ПДВ	91, 92, 93, 94	631	-	-
7.	Зараховано сплачений аванс в оплату за надані послуги (виконані роботи), з ПДВ	631	371	-	-
8.	Відображено ПДВ у складі податкового кредиту	644	631	-	-

* За умови що постачальник - платник податку на прибуток на загальних підставах.

Таблиця 2

Бухгалтерський та податковий облік розрахунків із покупцями та замовниками

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		Податковий облік	
		Д-т	К-т	ВД	ВВ
Післяплата					
1.	Відображено підписаний акт виконаних робіт (наданих послуг) або рахунок-фактура, з ПДВ	361	703	ВД (без ПДВ)	-
2.	У складі ПЗ нараховано суму ПДВ, виписано податкову накладну	703	641/ПДВ	-	-
3.	Отримано на поточний рахунок оплату за надані послуги (виконані роботи), з ПДВ	311	361	-	-
Передоплата (аванс)					
4.	Отримано аванс на надання послуг (виконання робіт), з ПДВ	311	681	ВД (без ПДВ)	-
5.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ, виписано податкову накладну	643	641/ПДВ	-	-
6.	Відображено підписаний акт виконаних робіт (наданих послуг) або рахунок-фактура, з ПДВ	361	703	-	-
7.	Відображено ПДВ у складі податкових зобов'язань	703	643	-	-
8.	Зараховано сплачений аванс в оплату за роботи (послуги), з ПДВ	681	361	-	-

У разі виникнення кредитового сальдо за рахунком 63 підприємство списує його на рахунок 68 з перенесенням відповідної інформації до реєстрів аналітичного обліку. Тож якщо, наприклад, рахунок 36 використовується виключно як активний, то сальдо на ньому на дату балансу відображає повну суму заборгованості покупців за відвантажені товари, виконані роботи, послуги. На нашу думку, відповідні проведення за субрахунками обліку авансів слід здійснювати не під час складання звітності на дату балансу, а в момент виникнення заборгованості.

Згідно з п. 29, 54 П(С)БО 2, сума авансів, одержаних від інших осіб у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт (послуг), відображається у статті «Поточні зобов'язання за одержаними авансами» балансу підприємства, а сума авансів, наданих іншим підприємствам у рахунок наступних платежів, - у статті «Дебіторська заборгованість за виданими авансами»

Деякі підприємства (особливо ті, на яких автоматизовано бухгалтерський та податковий облік з ПДВ і податку на прибуток), вважають за доцільне не використовувати субрахунки обліку авансів, а обліковувати їх за відповідними рахунками синтетичного обліку, на яких обліковуються розрахунки з певними дебіторами (наприклад, 36, 63). У таких випадках підприємства повинні забезпечити ведення обліку розрахунків із контрагентами із застосуванням розгорнутого сальдо на рахунках 36 і 63. Тобто всі залишки за дебетом рахунка 36 та за дебетом рахунка 63 потрапляють в актив балансу, а всі залишки за кредитом цих рахунків – у пасив.

Список використаних джерел

1. Балла І.В., Сірконець Н.Б. Внутрішній контроль розрахунків з оплати праці: сучасний стан та шляхи удосконалення. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит в управлінні економічними процесами світової і національної економіки: сучасний стан та перспективи: зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кам'янець-Подільський, 11 грудня 2015 р.). С. 148–151.
2. Дуганець Н.В., Кондрюк Л.В., Зазуляк А.В. Проблемні питання строків здачі авансових коштів у касу. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2014. № 2. С. 70–73.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість» : Наказ Міністерства фінансів України : № 237 від 08.10.99. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z_0725-99. (дата звернення : 15.10.2019).
4. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Наказ Міністерства фінансів України : N 20 від 31.01.2000. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>. (дата звернення : 15.10.2019).
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України : № 433 від 28.03.2013 р. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536. (дата звернення : 15.10.2019).

6. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік. URL:http://pidruchniki.ws/1893041453242/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_debitorskoyi_zaborgovanosti. (дата звернення : 15.10.2019).

7. Семенишена Н.В., Головата Ю.А. Дебіторська заборгованість : проблемні питання в методиці обліку. *Економічний дискурс*. 2014. Випуск 2. С. 257–260.

8. Стендер С.В. Різниця та ототожнення економічних термінів в бухгалтерських документах. *Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Розвиток країн в умовах глобалізації : технологічні, економічні, соціальні та екологічні проблеми»*. Ч. 2. Тернопіль, 2012. С. 221-222.

9. Стендер С.В., Артемюк Т.М. Класифікація витрат за елементами. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвячена «Бухгалтерський облік, аналізі аудиту та управління економічними процесами в світовій і національній економіці: історія, сучасність, перспективи»*. Кам'янець-Подільський. 2014. С. 75-77.

10. Фаринович І.В. Факторинг як механізм пришвидшення обіговості обігових коштів підприємств. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/20_15/248_Far.pdf. (дата звернення : 15.10.2019).